

**Міністерство освіти і науки України**  
**Одеський національний морський університет**  
**Навчально-науковий морський гуманітарний інститут**  
**Кафедра «Іноземні мови та переклад»**

**Світлана ФОРМАНОВА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ**  
**«СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРА АНГЛОМОВНИХ КРАЇН»**

**Зі спеціальності В11 Філологія**

**Спеціалізація В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно),  
перша – англійська»**

**Освітня програма «Філологія (германські мови та літератури (переклад  
включно), перша – англійська»**

**Одеса-2026**

## **Рецензенти:**

**Бабелюк Оксана Андріївна**, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри «Іноземні мови та переклад»

**Жмасва Наталія Сергіївна**, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри «Іноземні мови та переклад»

Конспект лекцій схвалено на засіданні кафедри «Іноземні мови та переклад» ОНМУ від «11» вересня 2026 року (протокол №2).

Конспект лекцій затверджено Навчально-методичною комісією ННМГІ ОНМУ від «05» жовтня 2026 року (протокол № 4).

Голова НМК ННМГІ докт. іст. наук, професор, директор ННМГІ

Микола МИХАЙЛУЦА

**ФОРМАНОВА С. В.** Методичні рекомендації з дисципліни «Сучасна література англomовних країн» зі спеціальності В11 Філологія Спеціалізація В11.041 «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» Освітня програма «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська». Одеса: ОНМУ, 2026. 38 с.

Курс розрахований на здобувачів вищої освіти гуманітарних спеціальностей і присвячений аналізу вершинних здобутків сучасної світової літератури ХХ–ХХІ століть. У межах навчальної дисципліни розглядається трансформація жанрових форм (витоки та еволюція фентезі, постмодерністський роман, магічний реалізм, антиутопія, контркультурна проза) через призму творчості Дж. Р. Р. Толкіна, Дж. Роулінг, Дж. Фаулза, Дж. Гарріс, Р. Бредбері, Ч. Поланіка та К. Кізі.

Навчальний матеріал спрямований на формування у студентів навичок критичного аналізу художнього тексту, декодування постмодерністських алюзій та розуміння соціокультурного контексту розвитку сучасної белетристики й інтелектуальної прози.

Методичні рекомендації призначено для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, викладачів закладів вищої освіти та фахівців у галузі філології й перекладознавства.

## ЗМІСТ

|                                                                  |    |
|------------------------------------------------------------------|----|
| Передмова .....                                                  | 4  |
| Перелік практичних занять .....                                  | 5  |
| Практичне заняття 1 .....                                        | 6  |
| Практичне заняття 2 .....                                        | 7  |
| Практичне заняття 3 .....                                        | 15 |
| Практичне заняття 4 .....                                        | 17 |
| Практичне заняття 5 .....                                        | 25 |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання .....                    | 28 |
| Оцінювання видів навчальної роботи за освітнім компонентом ..... | 30 |
| Контрольні питання для підготовки до підсумкового контролю ..... | 31 |
| Рекомендована література та інші джерела інформації .....        | 33 |

## Передмова

Розвиток світового літературного процесу другої ХХ – початку ХХІ століття відзначається надзвичайною динамічністю, жанровою дифузією та переосмисленням класичних естетичних канонів. Пропонований курс практичних занять «Сучасна література англomовних країн» покликаний ознайомити здобувачів вищої освіти з творчістю письменників, чий доробок не лише сформував обличчя сучасної белетристики та інтелектуальної прози, а й став потужним соціокультурним феноменом.

**Метою практичних занять** є поглиблення теоретичних знань студентів, формування навичок цілісного системного аналізу художніх творів у єдності їхнього змісту та форми, а також розкриття взаємозв'язку між літературним текстом і викликами сучасної епохи.

Програма охоплює вивчення кількох ключових векторів розвитку сучасної прози:

**Витоки та феноменологія масової культури і фентезі** – від концептуальних засад міфопоетики Дж. Р. Р. Толкіна до світового успіху «поттеріани» Дж. Роулінг.

**Постмодерністський та інтелектуальний роман** – аналіз гри з читачем, іронії та фабульної складності у творчості Дж. Фаулза та ніжній сенсуальності магічного реалізму Дж. Гарріс.

**Екзистенційні, антиутопічні та контркультурні візії** – дослідження філософського гуманізму Р. Бредбері, соціального протесту й бунту проти консюмеризму у творах Ч. Поланіка та К. Кізі.

Структура практичних занять передбачає роботу з першоджерелами, дискусійні обговорення, підготовку аналітичних доповідей та виконання порівняльно-типологічних завдань. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення, естетичного смаку та філологічної ерудиції майбутніх фахівців.

**Практичні заняття**  
**(Тематика)**

| №<br>з/п | Назва теми                                                                                         | Кількість годин          |                 |                      |
|----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|-----------------|----------------------|
|          |                                                                                                    | очна<br>(денна)<br>форма | заочна<br>форма | дистанційна<br>форма |
| 1        | Джон Роналд Руел Толкін – батько сучасної літератури «фентезі».                                    | 2                        |                 |                      |
| 2        | Джоан Роулінг. Феномен Гаррі Поттера / Джон Фаулз. Жінка французького лейтенанта, або Колекціонер. | 2                        |                 |                      |
| 3        | Джоанн Гарріс. Шоколад.                                                                            | 2                        | 2               |                      |
| 4        | Рей Бредбері – зоряний романтик / Чак Поланік. Бійцівський клуб.                                   | 2                        |                 |                      |
| 5        | Кен Кізі – культовий письменник руху хіппі.                                                        | 2                        |                 |                      |
| Разом    |                                                                                                    | 10                       | 2               |                      |

## **Практичне заняття 1**

**Тема: Джон Роналд Руел Толкін – батько сучасної літератури «фентезі»**

**Мета заняття:** ознайомити студентів з життям і творчістю Дж. Р. Р. Толкіна. Дослідити його внесок у становлення жанру фентезі. Навчити аналізувати художні особливості творів «Гобіт» і «Володар перснів». Розвивати навички критичного осмислення літературних явищ XX ст.

### **План:**

1. Біографічний огляд: формування особистості та інтелекту Толкіна.
2. Світобудова Арди: міфотворчість як основа літературного світу.
3. Тематичні та жанрові новації Толкіна: поєднання міфу, епосу і казки; образи героїв і антигероїв; морально-етичні проблеми.
4. Толкін і сучасна фентезі: вплив на подальших письменників і культуру.

### **Обговорення та питання для дискусії:**

1. Чому Толкіна називають «батьком сучасної фентезі»?
2. Які риси його творчості можна вважати «міфотворчими»?
3. Як співвідносяться у «Володарі перснів» казкові й реалістичні елементи?
4. У чому полягає моральний вибір героїв (Фродо, Сем, Голум)?
5. Чи можна вважати Толкіна «консервативним» письменником з точки зору ідей?

### **Завдання для студентів:**

1. Складіть хронологічну таблицю життя й творчості Толкіна.
2. Проаналізуйте один епізод з «Гобіта» або «Володаря перснів» з точки зору міфологічних мотивів.
3. Порівняйте Толкіна з будь-яким сучасним автором фентезі (Дж. Мартін, Дж. Ролінг, Н. Гейман).

4. Напишіть коротке есе (1–1,5 стор.) на тему «Чому світ Толкіна залишається актуальним сьогодні?».

### **Рекомендована література:**

1. Толкін, Дж. Р. Р. Братерство Каблучки. Київ: А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га.
2. Толкін, Дж. Р. Р. Гобіт, або Туди і Звідти. Київ: А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га.
3. Толкін, Дж. Р. Р. Володар перснів. Київ: А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га.
4. Carpenter, H. J. R. R. Tolkien: A Biography. London: Allen & Unwin.
5. Shippey, T. The Road to Middle-earth. — Boston: Houghton Mifflin.
6. Flieger, V. Splintered Light: Logos and Language in Tolkien's World. — Kent State University Press.

## **Практичне заняття 2**

### **Тема: Джоан Роулінг. Феномен Гаррі Поттера. (Гаррі Поттер і Філософський камінь)**

**Мета заняття:** ознайомити студентів з постаттю Дж. К. Роулінг та її внеском в сучасну літературу. Проаналізувати причини популярності серії про Гаррі Поттера. Розглянути сюжетно-композиційні та жанрові особливості роману «Гаррі Поттер і філософський камінь». Виявити соціально-культурний і виховний потенціал твору.

### **План:**

1. Джоан Роулінг: шлях письменниці.
2. Біографічні відомості.
3. Історія створення «Гаррі Поттера».
4. Феномен популярності серії.
5. Читачі й фанатська культура.
6. Вплив на масову літературу та кінематограф.
7. Аналіз роману «Філософський камінь».

8. Сюжетні особливості й жанрова природа (фентезі, шкільний роман, детектив).
9. Образи головних героїв (Гаррі, Герміона, Рон, Дамблдор, Волдеморт).
10. Символіка філософського каменя.
11. Виховні та морально-етичні ідеї твору.
12. Проблеми дружби, вибору, мужності.
13. Тема боротьби добра і зла.

### **Обговорення та питання для дискусії:**

1. Чому «Гаррі Поттер» став світовим феноменом, а не просто дитячою книжкою?
2. Які риси жанру фентезі поєднані з реалістичними елементами в романі?
3. Чому персонажі книги близькі й зрозумілі сучасним читачам?
4. Як проявляється проблема морального вибору у Гаррі й інших героїв?
5. Які універсальні цінності передає роман?

### **Завдання для студентів:**

1. Скласти таблицю «Фантастичні та реалістичні елементи в романі «Філософський камінь».
2. Проаналізувати один епізод (наприклад, знайомство Гаррі з чарівним світом або фінальну зустріч з Квіррелом/Волдемортом) у контексті теми «боротьба добра і зла».
3. Написати міні-есе: «Чому світ Гаррі Поттера приваблює читачів різних поколінь?»
4. Порівняти образ Гаррі Поттера з традиційними героями класичних міфів чи казок (Геракл, Попелюшка, Іван-царевич тощо).
5. Підготувати аргументовану презентацію «Філософський камінь як символ: від алхімії до сучасної культури».

### **Рекомендована література:**

1. Роулінг, Дж. К. Гаррі Поттер і філософський камінь. Київ: А-Ба-Ба-Га-Ла-Ма-Га.
2. Eccleshare, J. A Guide to the Harry Potter Novels. London: Continuum.
3. Anatol, G. (ed.). Reading Harry Potter: Critical Essays. Westport: Praeger.
4. Granger, J. Looking for God in Harry Potter. Tyndale House Publishers.
5. Mendlesohn, F., James, E. A Short History of Fantasy. London: Middlesex University Press.

### **Або: На вибір студентів**

#### **Тема: Творчість Дж. Фаулза в контексті постмодерністських пошуків 2-ої половини XX ст. Роман «Колекціонер»**

**Мета заняття:** ознайомити студентів з постаттю Дж. Фаулза, періодом англійської літератури другої половини XX ст. Схарактеризувати постмодерністську спрямованість творчості Дж. Фаулза.

#### **План:**

1. Інтертекстуальна основа роману «Колекціонер» (The Collector, 1963).
2. Яку роль відіграє читач у постмодерністському тексті?
3. Що означає «смерть автора» у теорії літератури?
4. Чому для постмодернізму характерна недовіра до єдиної істини?
5. Що таке пастиш, пародія, цитатність, жанрова гра?
6. Які риси постмодернізму можна побачити в англomовній літературі другої половини XX століття?
7. Характеристика стилю Дж. Фаулза.

### Обговорення питання та дискусії:

1. Чому, на вашу думку, Дж. Фаулз насторожено ставився до філософії постмодернізму? Поясніть його слова: «Деконструктивізм мене відштовхує».
2. Прокоментуйте відповідність імен героїв роману «Колекціонер» шекспірівським персонажам.
3. «Дві історії – одна подія»: чергування перспектив Фредеріка Клегга та Міранди Грей.
4. **Дискусійна теза:** Клегг не прагне пізнати Міранду - він прагне володіти її образом.

Погодьтеся, або заперечте, аргументуючи текстом.

### Завдання для студентів:

1. Створіть дві колонки:  
Клегг бачить → Міранда бачить  
і проаналізуйте:
  - поняття нормальності;
  - кохання;
  - свободу;
  - мистецтво;
  - соціальний статус;
  - владу;
  - право на іншого;
  - поняття власності.
2. Дайте відповідь на запитання:  
Чи існує в романі об'єктивна істина, чи читач змушений конструювати її самотійно?  
Це дуже продуктивний вихід на постмодерністську проблему множинності інтерпретацій.
2. Клегг як «колекціонер». Проаналізуйте символіку колекціонування.

Що саме колекціонує Клегг?

Чому його ставлення до метеликів принципово важливе для розуміння його психології?

Коли людина перетворюється для нього на «об'єкт»?

Чи можна провести паралель між колекціонуванням і прагненням контролювати іншого?

Яким чином естетизація об'єкта може перетворитися на форму насильства?

3. Міранда як антитеза Клеггу.

«Портрет Міранди очима Клегга / Міранди»

Порівняйте:

- самоідентифікацію героїні;
- її образ у свідомості Клегга;
- її ставлення до мистецтва;
- її ставлення до свободи;
- її ставлення до чоловіка;
- її спроби змінити ситуацію.

Дайте відповідь на запитання:

Чи може людина бути по-справжньому вільною, якщо інша людина контролює простір її існування?

4. Особливо важливий аспект - ненадійний оповідач.

Визначте, наскільки можна довіряти Клеггу.

Схема:

факт → інтерпретація Клегга → позиція Міранди → позиція читача.

Знайдіть приклади, коли одна й та сама ситуація отримує принципово різне трактування.

## **Або: На вибір студентів**

### **Тема: «Жінка французького лейтенанта» (The French Lieutenant's Woman, 1969). Роман як гра з романом**

**Мета заняття:** проаналізувати особливості постмодерністської поетики в творі Джона Фаулза; дослідити проблематику ідентичності, свободи вибору, соціальної критики та авторської гри з читачем; розвивати навички інтерпретації художнього тексту, аргументованої дискусії та компаративного аналізу.

#### **План:**

1. Що таке постмодернізм у літературі?
2. Які історико-культурні передумови його виникнення?
3. Чим постмодерністська концепція реальності відрізняється від реалістичної?
4. Що означає поняття «метапроза»?
5. Визначте особливості взаємодії модерністської, реалістичної та постмодерністської естетики у творчості Дж. Фаулза.

#### **Обговорення питання та дискусії:**

1. Чому Фаулз звертається до Англії XIX століття?
2. Чому роман стилізований під вікторіанський роман?
3. Які письменники XIX століття постійно присутні в тексті?
4. Чому автор одночасно відтворює вікторіанську модель і руйнує її?
5. Яку функцію виконують авторські відступи?
6. Хто насправді розповідає історію — автор, персонажі чи читач?
7. Чому існує кілька фіналів?
8. Який фінал можна вважати «справжнім»?

**Завдання для студентів:**

1. Знайдіть у романі відсилання до:

- Чарльза Діккенса;
- Джорджа Еліота;
- Томаса Гарді;
- Томаса Гакслі;
- Чарльза Дарвіна;
- вікторіанської соціальної культури.

2. Сформулюйте відповідь на запитання:

Чому Фаулз використовує форму вікторіанського роману, створюючи роман XX століття?

3. У «Жінці французького лейтенанта» Фаулз позбавляє автора монополії на істину.

Дайте відповіді на запитання:

- Чому автор втручається в текст?
- Чи має автор право змінювати долю своїх персонажів?
- Чи є автор «богом» художнього світу?
- Що відбувається, коли автор демонструє читачеві механізм створення роману?
- Чи стає читач співавтором?

4. Альтернативні фінали.

Завдання «Обери фінал».

Студенти працюють у трьох групах:

Група А: перший варіант завершення.

Група Б: другий варіант.

Група В: третій варіант.

Кожна група відповідає:

- Яка модель стосунків між Чарльзом і Сарою формується?
- Що відбувається з проблемою свободи?
- Чи отримує герой свободу?
- Чи отримує її Сара?
- Чи існує тут «правильний» фінал?
- Що змінюється в позиції читача?

**Підсумкова проблема:** Якщо існує кілька фіналів, то хто визначає завершення історії - автор, текст чи читач?

### **Рекомендована література:**

1. Fowles J. The Collector. London : Vintage, 1998.
2. Fowles J. The French Lieutenant's Woman. London : Vintage, 2004.
3. Barthes R. The Death of the Author. In: Image-Music-Text. New York : Hill and Wang, 1977.
4. Hutcheon L. A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction. New York : Routledge, 1988.
5. Hutcheon, L. The Politics of Postmodernism. London : Routledge, 1989.
6. McHale B. Postmodernist Fiction. London : Routledge, 1987.
7. Waugh P. Metafiction: The Theory and Practice of Self-Conscious Fiction. London : Methuen, 1984.
8. Lodge D. The Modes of Modern Writing: Metaphor, Metonymy, and the Typology of Modern Literature. London : Edward Arnold, 1977.
9. Eco U. The Role of the Reader: Explorations in the Semiotics of Texts. Bloomington : Indiana University Press, 1979.
10. The French Lieutenant's Woman / John Fowles. London : Vintage Classics, 2004. 480 p.
11. Барт Р. Смерть автора / пер. з фр. // Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. Львів : Літопис, 2002. С. 491–496.

- 12.Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики тексту. Львів : Літопис, 2004. 652 с.
- 13.Ліотар Ж.-Ф. Стан постмодерну. Київ : Основи, 1998. 168 с.
- 14.Hutcheon L. A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction. New York : Routledge, 1988. 288 p.
- 15.McHale B. Postmodernist Fiction. London : Routledge, 2004. 288 p.
- 16.Onega S. Form and Meaning in the Novels of John Fowles. Ann Arbor : UMI Research Press, 1989. 244 p.
- 17.Booker M. Keith. Techniques of Subversion in Modern Literature. Gainesville : University Press of Florida, 1991. 248 p.
- 18.Nicol B. The Cambridge Introduction to Postmodern Fiction. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. 220 p.

### **Практичне заняття 3**

#### **Тема: Джоанн Гарріс. Шоколад**

**Мета заняття:** ознайомити студентів із творчістю сучасної британської письменниці Джоан Гарріс. Проаналізувати роман «Шоколад» як приклад сучасної жіночої прози з елементами магічного реалізму. Виявити особливості поєднання традиційної культури, міфопоетики та актуальних соціальних проблем. Розвивати навички інтерпретації символіки та розуміння психологічної глибини художнього тексту.

#### **План:**

1. Джоан Гарріс: короткий біографічний нарис.
2. Походження, освіта, літературна кар'єра.
3. Місце роману «Шоколад» у творчості письменниці.
4. Основні проблеми роману.
5. Традиція та новаторство.
6. Свобода вибору та вплив суспільних норм.

7. Жіноча ідентичність та материнство.
8. Поетика твору.
9. Елементи магічного реалізму.
10. Символіка шоколаду.
11. Система персонажів (Віанн, Анук, Рейно, жителі села).
12. Соціокультурний вимір.
13. Конфлікт між релігійними догмами і свободою особистості.
14. Толерантність і проблема «іншого».

### **Обговорення та питання для дискусії:**

1. Чому роман «Шоколад» вважають твором із рисами магічного реалізму?
2. Як у творі поєднуються буденність і казковість?
3. У чому полягає конфлікт між Віанн та отцем Рейно?
4. Які моральні та соціальні проблеми порушує роман?
5. Чи можна вважати шоколад символом свободи?

### **Завдання для студентів:**

1. Скласти характеристику головної героїні Віанн Роше: особистість, цінності, світогляд.
2. Проаналізувати символіку шоколаду у романі.
3. Написати міні-есе (1 стор.) «Тема свободи в романі «Шоколад».
4. Порівняти роман Джоан Гарріс із іншим твором магічного реалізму (наприклад, Г. Г. Маркес «Сто років самотності»).
5. Підготувати презентацію: «Фільм “Chocolat” (реж. Лассе Халльстрьом, 2000) і роман Дж. Гарріс: «Подібності й відмінності».

### **Рекомендована література:**

1. Гарріс, Дж. Шоколад. Харків: Фоліо.
2. Harris, J. Chocolat. London: Doubleday.

3. Valdés, M. J. *Magical Realism: Theory, History, Community*. Durham: Duke University Press.
4. O'Brien, S. *Women's Voices in Contemporary Fiction*. London: Palgrave Macmillan.
5. Smith, A. *Food, Culture and Society in Contemporary Fiction*. New York: Routledge.

### **Практичне заняття 4**

#### **Тема: Рей Бредбері – зоряний романтик**

**Мета заняття:** ознайомити студентів із життям і творчістю Рея Бредбері. Виявити особливості його стилю, що поєднує наукову фантастику та романтизм. Проаналізувати ключові твори письменника («Марсіанські хроніки», «451° за Фаренгейтом»). Розкрити гуманістичний і філософський вимір його прози.

#### **План:**

1. Біографічний нарис.
2. Дитинство та формування світогляду.
3. Вплив «епохи космосу» та науково-технічного прогресу на творчість.
4. «Зоряний романтизм» у творчості Бредбері.
5. Поєднання наукової фантастики з ліризмом і філософією.
6. Людина й космос: романтика мрії та тривоги.
7. Ключові теми та мотиви.
8. Протиставлення технократизму і гуманізму.
9. Тема крихкості людської цивілізації.
10. Поетизація дитинства, природи, мрії.

#### **Аналіз вибраних творів.**

1. «Марсіанські хроніки»: колонізація як метафора зустрічі культур.

2. «451° за Фаренгейтом»: антиутопія про втрату духовності.

### **Обговорення та питання для дискусії:**

1. Чому Бредбері отримав визначення «зоряний романтик»?
2. Як поєднуються у його творах науково-фантастичні та поетичні елементи?
3. Чому Бредбері звертається не стільки до технічних деталей, скільки до людських почуттів?
4. У чому полягає гуманістичний пафос його творчості?
5. Чи можна вважати Бредбері письменником-утопістом або антиутопістом?

### **Завдання для студентів:**

1. Скласти таблицю «Фантастичне й романтичне у творах Бредбері» (на прикладі «Марсіанських хронік»).
2. Написати міні-есе: «Чи можливий світ без книжок? (за романом «451° за Фаренгейтом»)».
3. Порівняти уявлення Бредбері про космос із сучасними науковими уявленнями.
4. Проаналізувати образ марсіан у «Марсіанських хроніках» як символ «іншого».
5. Підготувати групову презентацію: «Рей Бредбері й українська фантастика: точки перетину».

### **Рекомендована література:**

Бредбері Р. Марсіанські хроніки. Київ: Вид. дім «Школа».

Бредбері Р. 451° за Фаренгейтом. Харків: Фоліо.

Bradbury R. The Martian Chronicles. New York: Doubleday.

Bradbury R. Fahrenheit 451. New York: Ballantine Books.

Seed D. A Companion to Science Fiction. Oxford: Blackwell Publishing.

Nolan W. F. Ray Bradbury Companion. Detroit: Gale Research.

## **Або: На вибір студентів**

### **Тема: Рей Бредбері. Вино з кульбаб (або: Кульбабове вино): художня концепція пам'яті, часу та людського життя**

**Мета заняття:** проаналізувати роман Рея Бредбері «Вино з кульбаб» у контексті американської літератури XX століття; розкрити особливості авторської концепції дитинства, пам'яті, часу, смерті та людського щастя; визначити роль символів, мотивів і хронотопу у формуванні художньої картини світу письменника; удосконалити навички літературознавчого та інтерпретаційного аналізу художнього тексту.

#### **План:**

1. Рей Бредбері в контексті американської літератури XX століття.
2. Дитинство як особливий спосіб бачення світу.
3. Образ літа як художній хронотоп.
4. Символіка назви «Вино з кульбаб».
5. Проблема часу та пам'яті.
6. Машина часу: фантастика чи психологічна метафора?
7. Проблема смерті.
8. Образ Дугласа Сполдінга.

#### **Обговорення та питання для дискусії:**

1. Чи можна визначити «Вино з кульбаб» як роман пам'яті?
2. У чому полягає специфіка художнього часу твору?
3. Як дитяча перспектива змінює сприйняття реальності?
4. Чому Бредбері поєднує фантастичне й повсякденне?
5. Яке значення має мотив смерті для розкриття концепції життя?
6. Чи можна розглядати вино з кульбаб як метафору літератури?
7. Як співвідносяться пам'ять і забуття?

8. Чому минуле набуває особливої цінності саме тоді, коли воно стає недоступним?
9. У чому полягає філософія щастя Бредбері?
10. Чи можна вважати роман своєрідною «книгою про мистецтво жити»?
11. **Дискусійне завдання.** Порівняйте: машина часу у фантастиці та пам'ять як «машина часу» у Бредбері.

Сформулюйте 3–5 аргументів на користь того, що пам'ять у романі виконує функцію подорожі в часі.

12. **Дискусія.** «Чи є “Вино з кульбаб” романом про дитинство?». Доведіть, що:
  - 1) роман передусім присвячений дитинству;
  - 2) дитинство є лише художнім способом розмови про універсальні проблеми людського існування.

Під час дискусії використовуйте **поняття**: хронотоп, символ, мотив, наратор, художній час, пам'ять, міфологізація, автобіографізм, фантастичний елемент.

### **Завдання для студентів:**

#### **1. Розкрийте символіку:**

- кульбаб;
- вина;
- літа;
- пляшки;
- зеленого містечка;
- машини часу;
- старих речей;
- фотографій та спогадів.

Оберіть один символ роману та створіть його інтерпретаційну модель:

образ → буквальне значення → символічне значення → психологічний рівень → філософський рівень.

2. «Карта літа». Створіть карту подій одного літа Дугласа.

У центрі – літо 1928 року. Від нього прокладіть тематичні лінії:

природа → родина → дружба → кохання → смерть → пам'ять → дорослішання.

Поясніть, як кожна лінія пов'язана з головною проблемою роману.

3. Уявіть, що вам необхідно символічно «законсервувати» п'ять найважливіших моментів роману під назвою: «П'ять пляшок пам'яті». Поясніть, що було б у кожній пляшці? Обґрунтуйте свій вибір.

4. Проаналізуйте один епізод роману за схемою:

- подія;
- сприйняття події Дугласом;
- символічний зміст;
- проблема;
- авторська позиція;
- значення епізоду для всієї композиції твору.

5. «Дитина і дорослий». Порівняйте світ роману очима Дугласа та очима дорослих персонажів.

Дайте відповіді на питання:

- 1) Хто краще розуміє сутність життя?
- 2) Чи є дитяче бачення світу ідеалізованим?
- 3) Чи справді дорослі втратили здатність дивуватися?

6. Напишіть міні есе (1–1,5 сторінки) на одну з тем:

- 1) «Вино з кульбаб» як художня метафора людської пам'яті.
- 2) Дитинство як спосіб філософського пізнання світу у романі Рея Бредбері.
- 3) Час і смерть як чинники усвідомлення цінності життя.
- 4) Символіка літа у романі «Вино з кульбаб».
- 5) Чи можна зберегти щастя? Філософська проблематика роману Рея Бредбері.

## **Рекомендована література:**

Бредбері Р. Кульбабове вино. Львів: Навчальна книга «Богдан», 2024.320 с.

## **Або: На вибір студентів:**

### **Тема: Постмодерністська проблематика в романі «Fight Club» Чака Поланіка**

**Мета заняття:** проаналізувати особливості постмодерністської поетики у творах Чака Поланіка; дослідити проблематику ідентичності, свободи вибору, соціальної критики та авторської гри з читачем; розвивати навички інтерпретації художнього тексту, аргументованої дискусії та компаративного аналізу.

### **План:**

1. Постмодернізм як літературний напрям. Основні ознаки постмодерністського роману. Інтертекстуальність, іронія, метафікційність та деконструкція традиційного наративу. Концепція «смерті автора» та роль читача у створенні смислів.
2. Чак Поланік і роман «Бійцівський клуб».
 

Критика споживацького суспільства та культури масового виробництва. Порушення проблеми залежності людини від матеріальних цінностей і брендів.
3. Криза чоловічої ідентичності у постіндустріальному суспільстві.
 

Подвійність особистості оповідача як художній прийом.

Насильство як форма протесту та пошуку автентичності.
4. Символіка Тайлера Дердена та її інтерпретації.
5. Проблема відчуження особистості в сучасному світі.
 

Як у романі репрезентовано проблему свободи вибору?

У чому полягає конфлікт між особистістю та суспільством?

Який постмодерністський прийом використовує автор?

Яким є значення відкритого фіналу в творі?

### **Обговорення та питання для дискусії:**

1. Доведіть або спростуйте тезу:

«Бійцівський клуб» є романом-попередженням, а не романом-прославленням насильства.

2. Обговоріть такі питання:

- Чи можна вважати Тайлера Дердена героєм?
- Чи може людина бути повністю вільною від суспільних норм?

### **Питання для підсумкової дискусії:**

Що сподобалось в романі Поланіка?

Як у творі реалізується ідея множинності істин?

Чому цей твір продовжує викликати дискусії серед дослідників і читачів?

### **Завдання для студентів:**

1. Проаналізуйте один із фрагментів твору та визначте:

- тип оповіді;
- особливості мовлення персонажів;
- ключові художні засоби;
- роль символів;
- авторську позицію щодо зображуваних подій.

2. Характеристика героїв.

Заповніть таблицю:

Критерій

Оповідач («Бійцівський клуб»)

Сара Вудраф («Жінка французького лейтенанта»)

Соціальний статус  
 Конфлікт із суспільством  
 Пошук ідентичності  
 Ставлення до свободи  
 Символічне значення образу.

3. Напишіть **Інтерпретаційне есе** (2–3 сторінки) на одну з тем:

«Споживацьке суспільство як пастка особистості у романі «Бійцівський клуб».

«Криза ідентичності як провідна проблема сучасної людини».

«Самотність і відчуження в романі Поланіка».

4. Дайте відповіді на наступні питання:

Чи справді руйнування соціальних норм приводить до свободи?

Чи може насильство виступати формою самопізнання?

Які риси постмодерністської естетики є визначальними для роману «Бійцівський клуб»?

### **Рекомендована література:**

1. Fight Club / Chuck Palahniuk. New York : W. W. Norton & Company, 2005. 224 p.
2. Барт Р. Смерть автора / пер. з фр. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. Львів : Літопис, 2002. С. 491–496.
3. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики тексту. Львів : Літопис, 2004. 652 с.
4. Ліотар Ж.-Ф. Стан постмодерну. Київ : Основи, 1998. 168 с.
5. Hutcheon L. A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction. New York : Routledge, 1988. 288 p.
6. McHale B. Postmodernist Fiction. London : Routledge, 2004. 288 p.

7. Booker M. Keith. Techniques of Subversion in Modern Literature. Gainesville : University Press of Florida, 1991. 248 p.
8. Duvall J. N. The Cambridge Companion to American Fiction After 1945. Cambridge : Cambridge University Press, 2012. 290 p.
9. Nicol B. The Cambridge Introduction to Postmodern Fiction. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. 220 p.

### **Практичне заняття 5**

**Тема: Кен Кізі – культовий письменник руху хіпі. Діяльність та естетична спрямованість школи «чорного гумору». Роман К. Кізі «Політ над гніздом зозулі»**

**Мета заняття:** ознайомити студентів із постаттю Кена Кізі та його роллю у формуванні контркультури 1960-х років. Розкрити основні риси школи «чорного гумору» в американській літературі. Проаналізувати роман «Політ над гніздом зозулі» як соціально-психологічний і культурний феномен. Розвинути навички літературного аналізу, дискусії та критичного мислення.

### **План:**

1. Кен Кізі як культова постать руху хіппі: автобіографічні факти, зв'язок із контркультурою, участь у «Меррі Пренкстерз» та психоделічних експериментах.
2. Школа чорного гумору в американській літературі: походження терміна, провідні представники (Дж. Геллер, Т. Пінчон, К. Воннегут), її естетичні принципи.
3. Аналіз роману «Політ над гніздом зозулі»:
  - Соціальна проблематика твору: зіткнення особистості й тоталітарної системи;

- Образи головних персонажів (Рендл Макмерфі, медсестра Ретчед, вождь Бромден);
  - Символіка роману (лікарня як модель суспільства, «зозулине гніздо»).
4. Риси чорного гумору у творі: поєднання трагічного і комічного, абсурдність системи, іронічне змалювання влади.

### **Обговорення питання та дискусії:**

1. Чому Кен Кізі вважається культовим письменником контркультури?
2. У чому полягає своєрідність школи чорного гумору? Чи можемо ми вважати «Політ над гніздом зозулі» її прикладом?
3. Які риси антигероя втілені в образі Рендла Макмерфі?
4. Як роман співвідноситься з ідеями свободи та бунту руху хіппі?
5. Аналіз образу Макмерфі як символу індивідуальної свободи.
6. Образ медсестри Ретчед як уособлення влади та репресивної системи.
7. Роль вождя Бромдена як оповідача та носія міфологічних мотивів.
8. Проблематика роману К. Кізі «Політ над гніздом зозулі»: психлікарня як модель США другої половини XX століття, основні маркери.

### **Завдання для студентів:**

1. Прочитати уривки з роману К. Воннегута «Бійня №5» і підготувати порівняння його стилістики з романом Кена Кізі.
2. Скласти таблицю: «Особливості чорного гумору у творах К. Кізі, Дж. Геллера, К. Воннегута».
3. Написати коротке есе (1–2 стор.) на тему: «Чи можливий сьогодні «свій Макмерфі»? Яким він був би в сучасному світі?»

### **Рекомендована література:**

1. Кізі К. Політ над гніздом зозулі / пер. з англ. Київ: Основи, 2019.
2. Kesey K. One Flew Over the Cuckoo's Nest. – New York: Penguin Books, 2005.

3. Воннегут К. Бійня № 5, або Хрестовий похід дітей / пер. з англ. Харків: Фоліо, 2020.
4. Геллер Дж. Пастка-22 / пер. з англ. Київ: Видавництво Жупанського, 2018.
5. Faggen, R. Ken Kesey: Novelist of the Counterculture. New York: Twayne Publishers, 1991.
6. Gilbert, S. Black Humor: Critical Essays. New York: St. Martin's Press, 1975.
7. Mottram, E. The Literature of Black Humor. London: Macmillan, 1982.
8. Тименчик Р. Американський чорний гумор: межа сміху і відчаю. *Всесвіт*. 2001. – № 5–6.
9. Ковалів Ю. І. Літературознавча енциклопедія. Київ: ВЦ «Академія», 2007. (статті «Чорний гумор», «Кізі»).
10. Баррі Ф. Американська контркультура 1960-х: література, музика, протест. Львів: Піраміда, 2014.

## ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

**Мета:** розвивати навчально-дослідні навички студентів, навички ораторського мистецтва, функції самоменеджменту й здатності проводити сумісне дослідження й презентацію.

**Завдання:** розробити й представити проєкт за одною із запропонованих тем (не більше 10 слайдів). Якщо проєкт буде виконано у формі реферату, то 5-7 сторінок шрифту TimesNewRoman, кегль 14, інтервал 1,5 з посиланням на використану літературу:

### ТЕМИ ДЛЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЄКТУ

1. Інтертекстуальність: література як діалог культур.
2. «Мистецтво та життя», «художник та суспільство» - кардинальні проблеми повісті Дж. Фаулза «Ебенова башта».
3. Джон Фаулз. Жінка французького лейтенанта. Колекціонер. Волхв (Аналіз за вибором студента).
4. Айріс Мердок. Дика роза. Чорний принц. Книга і Братство (Аналіз роману за вибором студента).
5. Творчість Томаса Стоппарда (Томас Стоппард. Розкранц і Гільдестерн мертві).
6. Пітер Акройд. Останній заповіт Оскара Уайльда. Аналіз роману.
7. Джуліан Барнс. Історія світу в 10 ½ главах. Англія, Англія (Аналіз за вибором студента).
8. Чак Поланік. Бійцівський клуб (Аналіз роману).
9. Джеффрі Євгенідіс. Дівчата-самогубці. Середня стаття (Аналіз роману за вибором студента).
10. В'єт Тан Нгуєн. Той, хто співчуває (Аналіз шпигунського триллера).
11. Доріс Лессінг. Золоті зошити (Аналіз інтелектуальної прози).

12. Мартін МакДонах. Каліка з острову Інішмаан (Аналіз чорної комедії).
13. Ієн Мак'юен. Амстердам (Аналіз чорної прози).
14. Френсіс Хардінг. Дерево брехні (Аналіз твору).
15. Курт Воннегут. Котяча колиска, Кричи про це з дахів, Маленькі краплі води (Аналіз за вибором студента).
16. Річард Бах. Роман-притча. «Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон» (Аналіз).
17. Подорож духу в романі «Вірча грамота» У. Голдінга, або Володар мух (Аналіз твору за вибором студента).
18. «Розлючені молоді люди». Аналіз одного твору за вибором студента (К.Еліс, Д. Уен, Д. Осборн).
19. Аналіз образів трьох відьом в українській та американській літературі (на матеріалі романів Дж. Апдайк «Іствікські відьми» та Л.Лузиної «Київські відьми: меч та хрест»).
20. Едвард Олбі. Теарт абсурду. П'єса «Хто боїться Вірджинії Вулф?»
21. Артур Міллер. «Всі мої сини». Історія вибору.
22. Теннессі Вільямс. «Скляний звіринець».

**Оцінювання видів навчальної роботи за освітнім компонентом  
(навчальною дисципліною)**

| Вид навчальної роботи<br>(за наявності)                                             | Максимальна<br>кількість балів |                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|-----------------|
|                                                                                     | Очна<br>(денна)<br>форма       | Заочна<br>форма |
| Підготовка та виконання завдань під час практичних занять                           | 25                             |                 |
| Підготовка та захист реферату / презентації                                         | 35                             |                 |
| Загальна сума балів за поточний контроль                                            | 60                             |                 |
| Складання підсумкового контролю (усне опитування та (або) тестування в СУДК Moodle) | 40                             |                 |
| Загальна оцінка                                                                     | 100                            | 100             |

### Контрольні питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Література постмодернізму. Стилiстичні прийоми, що використовуються в постмодерній літературі.
2. Інтертекстуальність: література як діалог.
3. Джоанна Гарріс. Магія повсякденних речей. «Шоколад».
4. Пітер Акройд – апологет постмодернізму. «Останній заповіт Оскара Уайльда».
5. Айріс Мердок. Філософський роман. «Чорний принц».
6. Ієн Мак'юен – «чорний чарівник» британської літератури. «Амстердам».
7. Джон Фаулз і його творчий доробок. Аналіз роману за вибором.
8. Джоан Роулінг. Феномен Гаррі Поттера. «Гаррі Поттер і філософський камінь».
9. Френсіс Хардінг. Проблема самоідентичності. «Дерево брехні».
10. Стил'ові особливості роману Вільяма Голдінга «Володар мух».
11. Курт Воннегут. Протиінтуїтивні істини. «Котяча колиска», «Кричи про це з дахів», «Маленькі краплі води».
12. Річард Бах. Роман-притча. «Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон».
13. Творчість Томаса Стоппарда.
14. Рей Бредбері. Розрив між поколіннями. «Марсіанські хроніки», «Вино з кульбаб», «Прощавай, літо», «451 градус за Фаренгейтом».
15. Джуліан Барнс і його зухвалий проєкт створення альтернативної реальності. «Англія, Англія».
16. Гострий та провокативний роман Чака Поланіка «Бійцівський клуб».
17. Жанрові особливості фентезі. Дж. Толкін. Володар перстнів.
18. Образ психіатричної лікарні в романі Кена Кізі «Політ над гніздом зозулі».
19. Американський письменник Джеффри Євгенідіс і його творчість.
20. Шпигунський триллер американського письменника в'єтнамського походження. В'єт Тан Нгуєн. Той, хто співчуває.

21. Інтелектуальна проза в феміністській літературі американської письменниці. Доріс Лессінг. Золоті зошити.
22. Чорна комедія ірландського драматурга Мартіна МакДонаха «Каліка з острова Інішмаан».
23. Едвард Олбі. Теарт абсурду. П'єса «Хто боїться Вірджинії Вулф?»
24. Артур Міллер. «Всі мої сини». Історія вибору.
25. Теннессі Вільямс. «Скляний звіринець».

### **Навчально-методичне забезпечення**

1. Конспект лекцій
2. Методичні вказівки (рекомендації) до практичних занять.
3. Методичні вказівки (рекомендації) до самостійної роботи.

Посилання на сторінку освітнього компонента (навчальної дисципліни)  
в СУДК Moodle: <https://onmu-moodle.od.ua/course/view.php?id=1887>

## Рекомендована література та інші джерела інформації

### Художні тексти

1. Айріс Мердок. Дика роза. Чорний принц. Книга і Братство (за вибором студента).  
<https://www.libfox.ru/162362-ayris-merdok-dikaya-roza.html>  
<https://avidreaders.ru/book/chernyy-princ.html>  
<https://iknigi.net/avtor-ayris-merdok/86582-kniga-i-bratstvo-ayris-merdok.html>
2. Джон Фаулз. Колекціонер. Жінка французького лейтенанта. Волхв (за вибором студента).  
<https://fb2bookdownload.ru/modern-prose/144-kollekcioner-dzhon-faulz.html>  
<https://limbook.net/book/lyubovnica-francuzskogo-leytenanta.html>  
<https://fb2bookdownload.ru/classic/755-volhv.html>
3. Вільям Голдінг Володар мух  
<https://bookzip.ru/589-povelitel-muh.html>
4. Томас Стоппард Рознкрапц і Гільдестерн мертві  
[https://royallib.com/book/stoppard\\_tom/rozenkrants\\_i\\_gildenstern\\_mertvi.html](https://royallib.com/book/stoppard_tom/rozenkrants_i_gildenstern_mertvi.html)
5. Джуліан Барнс. Історія світу в 10 ½ главах. Англія, Англія.  
<https://avidreaders.ru/book/istoriya-mira-v-10-1-2.html>
6. Чак Поланік. Бійцівський клуб.  
<https://bookzip.ru/3132-bojcovskij-klub.html>
7. Джеффрі Євгенідіс. Дівчата-самогубці.  
<https://www.yakaboo.ua/ua/devstvennicy-samoubijcy-1643056.html>
8. Джеффрі Євгенідіс. Середня стаття  
<https://bookzip.ru/5573-srednij-pol.html>
9. В'єт Тан Нгуєн. Той, хто співчуває.  
<https://bookclub.ua/ru/catalog/e-books/e-books-modern/simpatik-e>
10. Доріс Лессінг Золоті зошити  
<https://avidreaders.ru/book/zolotaya-tetrad.html>
11. Мартін МакДонах. Каліка з острову Інішмаан

[https://royallib.com/book/makdonah\\_martin/kaleka\\_s\\_ostrova\\_inishmaan.html](https://royallib.com/book/makdonah_martin/kaleka_s_ostrova_inishmaan.html)

12. Джоанн Гарріс. Шоколад. <https://knigoed.club/1400-shokolad-dzhoan-harris.html>
13. Джоан Роулінг. Гаррі Поттер і філософський камінь.
14. Пітер Акройд. Останній заповіт Оскара Уайльда.
15. Айріс Мердок. Чорний принц.
16. Ієн Мак'юен. Амстердам.
17. Френсіс Хардінг. Дерево брехні.
18. Курт Воннегут. Котяча колиска, Кричи про це з дахів, Маленькі краплі води (за вибором студента).
19. Річард Бах. Роман-притча. «Чайка на ім'я Джонатан Лівінгстон».
20. Рей Бредбері. Вино з кульбаб, Прощавай, літо, 451 градус за Фаренгейтом. Марсіанські хроніки (за вибором студента).
21. Джон Толкін. Володар перстнів.
22. Кен Кізі. Політ над гніздом зозулі.
23. Едвард Олбі. П'єса «Хто боїться Вірджинії Вулф?»
24. Артур Міллер. «Всі мої сини».
25. Теннессі Вільямс. «Скляний звіринець».

#### Базова:

1. Барт Р. Смерть автора / пер. з фр. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. Львів : Літопис, 2002. С. 491–496.
2. Британіка. Офіційна Британська електронна енциклопедія. [Електронний ресурс] URL: <https://www.britannica.com/biography/Julian-Barnes>
3. Габріелле Саранно. A Subversive Version of Noah's Ark: A History of the World in 10 ½ Chapters (Версія Ноевого ковчегу у романі «Історія світу у 10 ½ главах), Кордоба, 2013 рік. [Електронний ресурс] URL:

<https://rdu.unc.edu.ar/bitstream/handle/11086/1585/Serrano%20Graciela.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

4. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття. К., 2012.  
URL <https://www.twirpx.com/file/1961591/>
5. Дерикоз О. Б. Сучасні англійські версії short story у контексті феміністичної ідеї : новелістика А. Картер, П. Фітцджеральд, А. Байєтт, Д. Лессінг : автореф. дис. канд. філол. наук : 10.01.04 / Дерикоз Ольга Борисівна. Дніпропетровськ: Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара, 2013.
6. Джойс Керрол Оатес. A History of the World in 10 1/2 Chapters. [Електронний ресурс] URL: <https://www.nytimes.com/1989/10/01/books/a-history-of-the-world-in-10-12-chapters.html>
7. Джонатан Ко. A reader-friendly kind of God A History of The World in 10 1/2 Chapters, by Julian Barnes. [Електронний ресурс] URL: <https://www.theguardian.com/books/1989/jun/23/fiction.history>
8. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики тексту. Львів : Літопис, 2004. 652 с.
9. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. Львів, 2007.  
URL [https://pidru4niki.com/1584072027945/literatura/istoriya\\_zarubizhnoyi\\_literaturi\\_xx\\_stolittya](https://pidru4niki.com/1584072027945/literatura/istoriya_zarubizhnoyi_literaturi_xx_stolittya)
10. Кейт Саммерскейл, Julian Barnes: Life as he knows it. [Електронний ресурс] URL: <https://web.archive.org/web/20110717133634/http://www.telegraph.co.uk/culture/donotmigrate/3671554/Julian-Barnes-Life-as-he-knows-it.html>
11. Ліотар Ж.-Ф. Стан постмодерну. Київ : Основи, 1998. 168 с.
12. Національна французька бібліотека. Джуліан Барнс. [Електронний ресурс] URL: [https://data.bnf.fr/en/12058243/julian\\_barnes/](https://data.bnf.fr/en/12058243/julian_barnes/)
13. Офіційний сайт письменника Джуліана Барнса. [Електронний ресурс] URL: <http://julianbarnes.com/bio/index.html>

14. Скуратівська Людмила. Роман Айріс Мердок: розширення границь жанру. *Питання літературознавства*. 2012. Вип. 85. С. 104-113.  
URL [http://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/ffil/program\\_5acbd93b1cbfd.pdf](http://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/ffil/program_5acbd93b1cbfd.pdf)
15. Чобанюк М. М. Ідейно-художні особливості творчості Джона Фаузла у світлі теорії концептуального художнього синтезу. Дрогобич : Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2014.
16. Шпиталь А. Доріс Лессінг. Слово і час. 2009.

#### **Допоміжна:**

1. Aras Goksen. Personality and Individual Differences: Literature in Psychology- Psychology in Literature. 2015. P. 251-257.
2. Bauman Zygmunt. Liquid Modernity. Cambridge: Polity Press, 2004.
3. Beuka Robert. SuburbiaNation: Reading Suburban Landscape in Twentieth-Century American Fiction and Film. New York: Palgrave Macmillan, 2004.
4. Billington M. Hallowed myths exposed in humorous dig at life in rural Ireland: «The Beauty Queen of Leenane». The Guardian. 2010. 23 July.
5. Brantley B. Review: A Criminally Enjoyable ‘Hangmen’ From Martin McDonagh [Електронний ресурс] The New York Times. 2018. URL: <https://www.nytimes.com/2018/02/05/theater/review-hangmen-martin-mcdonagh-atlantic-theater-company.html?auth=login-google>
6. Butler Judith. Giving an Account of Oneself. New York: Fordham University Press, 2005.
7. Chris Power / Fresh Complaint by Jeffrey Eugenides review/ The Guardian/5Oct 2017 [Електронний ресурс]. URL: <https://www.theguardian.com/books/2017/oct/05/fresh-c>.
8. Coppola, Sofia. The Virgin Suicides: Screenplay. Paramount Classics. 2000.
9. Dawson J. Irish Drama [Електронний ресурс] URL: [http://hsc.csu.edu.au/drama/hsc/studies/topics/2759/Irish\\_theatre.html](http://hsc.csu.edu.au/drama/hsc/studies/topics/2759/Irish_theatre.html)

10. Dwight Garner / 4. Books of The Times/ The New-York times/ 3 October 2017 [Електроннийресурс]. URL: <https://www.nytimes.com/2017/10/03/books/review-fresh>.
11. Eugenides Jeffrey. The Virgin Suicides. London: Bloomsbury Publishing, 1993.
12. Katherine M. Tarbox. A Critical Study Of The Novels Of John Fowles. University of New Hampshire, Durham, 1986. 239 с.
13. Mumford Lewis. The City in History: Its Origins, Its Transformations, and Its Prospects. London: Secker & Warburg, 1961.
14. Scott L. (1997) Similarities Between Virginia Woolf and Doris Lessing [Електронний ресурс] URL: <http://www.otago.ac.nz/deepsouth/vol3no2/scott.html>.
15. Sperlinger T. Radical Pedagogy in Doris Lessing's Mara and Dann. Critique: Studies in Contemporary Fiction. 2017.
16. Shakespeare's Hamlet: Transformation by Tom Stoppard [Електроннийресурс] GradeSaver. 2002. February 13. URL: <http://www.gradesaver.com/classicnotes/titles/rosencrantz/essay1.html> [архівированов [WebCite](#)]
17. Ted Gioia. The Novels of John Fowles: A Reassessment (6 November 2005). – [Електронний ресурс] URL: [http://fractionsfiction.com/John\\_Fowles.html](http://fractionsfiction.com/John_Fowles.html)
18. The Complete Review. The Virgin Suicides. [Електронний ресурс] URL: <http://www.complete-review.com/reviews/popus/eugenj2.htm#basic>
19. Wikipedia. [Електронний ресурс] URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Доріс\\_Лессінг](https://uk.wikipedia.org/wiki/Доріс_Лессінг)
20. Whilson S. R. Storytelling in Lessing's Mara and Dann and Other Texts. Women's Utopian and Dystopian Fiction. 2013.
21. Whitehead Anne. Trauma Fiction. Edinburgh: Edinburgh UP. 2004.

### Інформаційні ресурси

1. [www.library.edu.ua.net/](http://www.library.edu.ua.net/) – Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського
2. <http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
3. <http://www.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України
4. <http://www.ukrbook.net> – веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова
5. <http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html> – веб-сайт «Бібліотеки в мережі Internet»
6. [info@lib.ua-ru.net](mailto:info@lib.ua-ru.net) – наукова електронна бібліотека «Веда»
7. <http://lib.onu.edu.ua/> - бібліотека ОНУ імені І.І.Мечникова
8. <http://www.ognb.odessa.ua/> - Одеська національна бібліотека
9. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - бібліотека імені Максимовича КНУ імені Т.Шевченка